

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Disputationes Chirurgicæ Selectæ

Haller, Albrecht von

Lausannæ, MDCCLV.

VD18 90538889

Caput Primum. De natura Suffusionis, seu Cataractæ.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16577

CAPUT PRIMUM.

De natura Suffusionis, seu Cataractæ.

§. I.

Per cataractam igitur medentes fere nullo non tempore opacum corpus intellexisse invenio, quod in interioribus oculi partibus, retro pupillam, ita positum sit, ut lucis radios intercipiendo, omnem fere videndi facultatem ægro eripiat. Atque planum mihi esse effectumque videtur, si-ve mortuorum corpora secandi parum frequentem, apud veteres medicos, occasionem considerem, si-ve eorum rationem habeam, quæ tum de natura suffusionis curationeque, tum de oculi natura in universum, in græcis æque ac latinis medicorum veterum scriptis, habentur, sedem suffusionis naturamque ipsis non esse per Anatomem perspectam, quæ tamen sola certa est verum in morbis inveniendi via & ratio, sed per oculorum, cataracta affectorum, externam inspectionem. Utque de *Hippocrate* primum dicam, si quæcumque ex ejus scriptis, ad hunc morbum spectantia loca, colligo, & inter se comparo [q], non partium post pupillam sitarum, quæ parum ipsi videntur cognitæ fuisse, sed coloris tantum, in cataracta affectis variis, ibi apparentis, rationem habuerit; quare etsi *Hippocrates* inter glaucescentes, aut argenti speciem referentes, aut cyaneas pupillas, & inter illas, quæ marini coloris sunt, distinctionem facit, frustra tamen sententiæ suæ præsidium propterea in hoc quærent ii, qui cataractam in aqueo humore factam concretionem esse opinantur, glaucoma crystalline lentis obscuracionem. Et quis in hac re recentioribus nonnullis *Hippocratis* interpretibus fidem habuerit potius, quam *Celso* [r], verissimo *Coi* interpreti, qui de suffusione ut multa habeat, de glaucomate ne verbum quidem. Proinde etiam *Rufus* neque carpi debet, neque pro supposititiis haberi ea, quæ apud *Oribasium* [s] & *Paulum* [t] ex *Ruso* citata leguntur: veteres scilicet glaucoma suffusionemque pro uno eodemque morbo habuisse; cum quibus adeo & *Actuarius* [u] conspirat, dum nonnullis dicit glaucoma & suffusionem eundem morbum esse.

§. II.

[q] Conf. imprimis Libell. de visu, Prorrhetic. Lib. II. Sect. 28. & quæ plura loca collegit & secundum suam hypothesein, exposuit *Woolhouse* loc. cit. p. 114. sqq.

[r] De re medica Lib. VII. cap. VII. no. 14.

[s] Synopf. medic. Lib. VIII. cap. 47.

[t] De medicina Lib. III. cap. 22.

[u] Meth. med. Lib. II. cap. 7.

§. I I.

Qui igitur ex veteribus medicis suffusionem à glaucomate ita distinxerit, ut suam cuique sedem in oculo assignaret, neminem ante *Rufum* invenio [v]. Isque hoc voluit in crystallina lente nasci, suffusionem inter uveam atque crystallinam tunicam. Nam *Celsus* quidem, quod suffusionem fieri dixit, si humor sub duabus tunicis, qua locus vacuus sit, concresecat, atque paulatim indurefcens interiori potentiae se opponat, in suffusionis sede determinanda *Rufum* praevenisse videtur, non tamen in sede glaucomatis, morbi, sive incogniti *Celso*, sive a suffusione parum distincti. Atque *Plinius* [x], qui ante *Rufum* vixit, etsi alia ad glaucomata, alia ad suffusiones auxilia laudat, ut adeo recte haberi possit pro eo, qui diversam utriusque morbi naturam esse sciverit, tamen de sede eorum diversa nihil habet. Neque etiam cum iis facere possum, qui, quae tantum non omnium opinio est, *Galenum* putant hos duos morbos primum distinxisse. *Galenum* enim centum fere post *Rufum* Ephesium annis floruisse, pro effectu haberi debet, neque invenio aliquid, quod me possit vel dubitare facere, hunc atque illum à *Paulo* & *Oribasio* excitatum *Rufum* eundem esse. Est etiam alius, isque gravior error, in quo medentium plures de *Galeno*, atque de priscis medicis tantum non omnibus, sunt, quos nempe volunt, cataractam vel suffusionem membranam aut pelliculam dixisse, quae in aqueo oculi humore concresecat. Detexit hunc errorem *Woolhouisus* [y], atque ab eo monitus *Heisterus* [z] ita eundem confutavit, ut nullum ex medentibus se invenire ostenderet, qui ante *Guilielmum de Saliceto*, id est ante medium saeculi XIII., suffusionem pannum aut telam aut membranam nominaverit. Et minus sine dubio obscura doctrina de suffusione facta fuisset, potuissetque lis, nostra aetate, super cataractae sede atque natura, orta facilius componi, si, qui post *Salicetum* vixerunt, medici, suffusionem non dixissent, telae aut membranae in modum se habere, qui vero superiore saeculo floruerunt, non simpliciter membranam aut pelliculam nominassent. Sed nolo equidem historiam suffusionis scribere, postquam est ea à *Petito* medico [a], praecipueque *Morgagno*, [b], post *Heisterum* [c], ita tradita, ut quae vel addi notatu digna, vel etiam aliter exponi queant, vix habeam.

§. III.

[v] Quae enim *Petitus* Mem. de l'Ac. 1725. p. 11. sqq. de Herophilo & Erasistrato habet, non nisi conjecturae sunt.

[x] Vide & compara Hist. natur. Lib. XXIX. cap. 6. XXIV. 15. XXV. 13. XXVIII. 8. aliaque loco plura.

[y] loc. cit. p. 8. & 222. sqq.

[z] Vindic. §. LXIV.

[a] Hist. de l'Acad. Roy. des Scienc. an. 1725. p. 9. sqq.

[b] Epist. ad *Vassalovæ* Opp. XVIII. & XIX.

[c] loc. cit.

§. III.

Ut vero natura suffusionis ita, ut ad tutam ipsi certamque medendi viam inveniendam decet, determinari queat, omnes, quotquot invenire potui, in morbosorum oculorum dissectionibus, æque ac ipsa suffusionis curatione, à viris rei intelligentibus, factas observationes colligam, atque ita proponam, ut certas à dubiis incertisque non modo distingam, verum etiam conjecturas quasdam meas adjiciam. Itaque per suffusionem in univèrsim, saltem perfectam, medentes nostræ ætatis tantum non omnes video corpus opacum intelligere, quod, retro pupillam, in oculo natum, se vitreo humori ita opponat, ut per pupillam admissos radios à retina avertat, hominemque videndi facultate privet. Cataractam igitur velle consequitur, modo aquei humoris, modo crystallini vitium esse, in eoque residere. Quod si quis dixerit parum cùm ea veterum æque ac recentiorum subtilitate convenire, qua, oculi præsertim, morbos nominibus distinguunt, quod ex ophthalmiæ, ulcerum corneæ, & uvæ morborum exemplo in primis patet, maxime cum illi humores vario admodum modo mutari queant, parum equidem repugnabo. Existimo etiam, si suffusionis vel cataractæ nomen de crystallini varia opacitate retineamus, posse commode aquei vitii aliud nomen imponi. Neque tamen, quale sit imponendum, determinare audeo, atque fatius esse existimo, etiam de his cataractæ vocabulum retinere, cum ad ipsa, à crystallini mutationibus distinguenda, non tam nomen aliquid faciat, quam signorum accurata observatio. Itaque supra propositam suffusionis descriptionem meam quidem, sed ita facio, ut omnia opaca corpora huc referam, quæ corneam inter vitreumque humorem nata, visum sive ex parte impediunt, sive tollant omnem.

§. I. V.

Suffusionis igitur plura genera sunt. De quibus antequam dico, paucis ipsius oculi natura indicanda est. Isque quasi ex optico nervo pendens sphaerula est, antè, ubi aliquid in orbem excisum est, aliud minoris longe sphaeræ, adeoque prominens segmentum annexum habens. Hoc quia pellucet, cornea nominatur. Sphaerula autem illa tres tunicas habet, quarum exterior dura vel sclerotica dicitur, interior retina, media choroidea. Hæc duplex cum exteriori, in omni ambitu, per substantiam celluloso-vasculosam, cohæret, antè, ubi utraque finitur, ipsi per angustissimum nigrum circulum arcu, post hunc per alium albicantem alium quem circulum laxè agglutinatur [d]; idque ligamentum à figura non tam ciliare, quam potius circulare videtur nominandum esse. Huic ab in-

terioris

[d] Vid. Tabulæ subjectæ fig. IV. 1.

teriore parte alius, in eadem tunica, in plicas assurgentes collecta, factus circulus respondet [e], apte satis corona ciliaris dicenda, ut plicæ singulæ processus ciliares, à quibus muscularem structuram alienam esse invenio. Est vero hoc loco, inter choroideæ laminas, arteriosus venosusque circulus, in quo interiorum oculi partium minora vascula concurrunt [f]; ex quibus manifesta potissimum, in exteriori choroideæ lamina, stellularum in modum producta, maleque vorticosa nominata sunt [g]. Sunt autem horum vasculorum fines ita diducti, ut, in duarum circiter linearum spatio, post ligamentum circulare, paucissimi ac minimi sint [h]. Ad hanc coronam usque pertinet, manifesto ipsi adhærens retina. Anteriori choroideæ, in ligamenti & coronæ ciliaris loco, alia plana circularis tunica adjuncta est, modico foramine concava. Ipsa uvea, facies adversa iris nominatur. Pupillam exiguus distinctus circulus finit [i], atque in averfa potissimum uveæ facie apparentes, neque tamen in homine exstantes fibræ ciliares, in longum ductæ [k], ampliant, aliæ à circulo nominatæ, sed nemini distincte visæ, angustant. Et retina quidem, ut a choroidea cingitur, ita vitreum humorem sic cingit, ut qua parte ipsum anteriori non comprehendit, corona ciliaris incumbat. Vitreus, qua parte pupillæ respondet, aliquantum subsidit, eoque cavo lentem crystallinam sic excipit, ut, cum ex duobus spherarum diversæ magnitudinis segmentis constet, illo minoris spheræ vitrei sinui inhæreat, altero autem exstet.

§. V.

Vitreum humorem subtilissima tunica includit, innumeras intus inter se communicantes cellulas formans. Eaque græcis hyaloidea dicta, quo loco ciliaris corona incumbit, in duas laminas digressa, atque in margine antea nominati sinus iterum juncta, videtur circularem aliquem canalem formare [l]; protinus autem duæ illæ laminæ denuo secedunt, earumque altera vitrei sinum succingit, altera ab anteriore parte lentem crystallinam includit. Hæc autem illa longe crassior est, quæ & ipsa reliquam hyaloideam crassitie non parum superat. Totum hoc velamentum ob lentem quidem turget, neque tamen, quantum licet sensibus assequi, fibris vasculisque, quæ in fœtum oculis ipse aliquoties vidi per velamenti ad-

ver-

[e] *Ruyfchius* Thef. Anat. II. Tab. I. fig. 4. A. & cum vasculis Epist. Problem. XIII. Tab. XVI. fig. 13. B.

[f] *Ruyfchius* Thef. Anat. II. Tab. I. fig. 6. & Epist. XIII. Tab. XVI. fig. 17. 18.

[g] *Ruyfchius* Epist. XIII. Tab. XVI. fig. 8. B.

[h] Vid. *Ruyfchius* ibid.

[i] Conf. *Ruyfchius* Thef. Anat. II. Tab. I. fig. 4. C. & fig. 5. C.

[k] *Ruyfchius* ibid. sed nimis crassas exhibuit.

[l] *Petitus* medicus, qui invenit, nominat canal godronné. Vid. *Mém. de l'Acad. Roy. des Sc.* an. 1726. p. 141.

versam partem excurrere, cum lente ipsa cohæret, humoris cujusdam limpidi tribus circiter guttulis interfluentibus [m]. Lentis ipsius durior paulo nucleus molliori cortice includitur. Tota tamen cum velamento suo, araneam nominant, & hyaloidea, pellucida est, modo illum hujus locum excipias, quem ciliares processus occupant. Ique quasi fulcis quibusdam hyaloideæ tunicæ excepti [n], quos propterea etiam ciliares voco, velamento lentis ita adhærent, ut videantur membranulam facere, velamento lentis ita inductam, ut hoc crassius ipsa hyaloidea membrana fiat [o]. Quod deinde à lente vitreoque usque ad corneam spatium pertinet, id aqueus humor implet, aut veterum albugineus. Idque per se admodum angustum, quod ex iis patere debet, quæ de coronæ ciliaris sede, atque cum vitrei lentisque crystallinæ velamenti nexu, dicta sunt, uvea, in scleroticæ corneæque termino, disci in modum, posita, in duas quasi cameras dividit, quarum, quæ ante uveam, anterior vulgo, altera posterior dicitur. Hanc fere crystallinæ lentis extans in vitreo pars implet, ut etiam uveam, in pupillæ loco, propemodum contingat. Circa lentem tamen, uveam inter atque ciliarem coronam, triangularis figuræ, in circulum ductum, spatiolum superest [p], quod aqueus humor occupat. Ex quo solo manifestum esse debet, angustissimam cameram posteriorem esse, & anteriore longe minorem, quod etiam à pluribus ostensum erat [q], oportuit tamen nova aliqua & quasi invincibili ratione a *Petito* medico [r] evinci. Huic igitur spheræ, tertia circiter anteriore parte, laxè adhæret, eamque ad palpebræ utriusque interiorem faciem reflexa, ut mobilis esse possit, suspendit ac firmat, tunica conjunctiva. Aliter ipsi ex apice orbitæ coniformis profecti quatuor recti muscoli, præter duos obliquos, inhærent, quorum aponeurotici fines tres ad minimum, sæpe quatuor lineas, superius, inferius, exterius ac interius, à margine corneæ absunt, non per se, sed à conjunctiva profectam membraneam substantiam inter se juncti.

§. V I.

His de fabrica oculi propositis, ad varia suffusionum genera veniendum est. Tria autem omnium summa genera sunt, quorum alterum eas comprehendit, quæ in aqueo humore resident, alterum quæ in crystallino, tertium quæ in utroque. Quamvis enim, qui inde à *Quarreo*, Parisiensis
medi.

[m] Hanc aquam in piscibus vidit descripsitque *Stenonis* Myolog. specim. p. 103. & 141. Vid. de ea præcipue *Petitus* loc. cit. an. 1730.

[n] *Petitus* hos sulcos pro canalibus habet loc. cit. an. 1726. p. 111.

[o] Vid. *Morgagnus* advers. Anat. VI. 70. & Epist. ad *Valsalv.* XVII. 16.

[p] Vid. *Petitus* loc. cit. An. 1725. Tab. I. fig. I. & II. E. & Lettre dans laquelle il démontre que le crystallin est fort près de l'Uvée, fig. addit. I. I.

[q] Vid. Authores, quos citat *Hallerus* ad *Boerhavii* Prael. Vol. IV. p. 177 a.

[r] Mem. de l'Acad. Roy. des Sc. An. 1728. & Lettres an. 1729.

medico & chirurgo, cataractæ sedem in crystallina lente posuerunt, id ita fecerint, ut fere posse in aqueo humore hunc morbum nasci, negarent, nunc tamen ab omnibus videtur ea opinio relicta esse, quam etiam frustra contra observationes, ab exercitatissimis viris, in morbosorum oculorum dissectionibus, factas, tuerentur. Utar vero his observationibus ita, ut tum, nisi probe examinatas, non admittam, tum, quæ post curationem per acum factæ sunt, à reliquis distinguam. Aqueus vero etsi, utramque oculi cameram implens, utrinque idem est, tamen & uveam continet, cujus hic quoque rationem habebō, æque ac cornæ adversæ faciei, quam aqueus alluit. Per crystallinum humorem, tum lentem ipsam, tum quoque velamentum ejus, & hoc lentemque interfluentem humorem intelligo. Quæ igitur in crystallino suffusiones sunt, crystallinas aut veras in posterum nominabo, quæ in aqueo, aqueas vel spurias, & quæ tandem in utroque, mixtas. Illæ autem & frequentissimæ sunt, ac fere solæ curationem admittunt. Ut vero primum de aqueis dicam, earum alias membranas esse invenio, alias viscosas, vel mucosas. Atque harum quidem non nisi duo vel tria, ut videtur, exempla potui apud auctores fide dignos invenire, quorum duo, ex *Bailly* communicatione, *Bonetus* [s] protulit, tertium apud *Morgagnum* [t] descriptum habetur. Quamvis enim *Morgagnus* ipse, quam invenit, mucosam materiam videatur non extra sed intra crystallini velamentum ponere, quod debet ex iis clarum esse, quæ de hac materia habet ex velamenti interiore facie quasi exsudante [u]; tamen ego persuadere mihi non possum, ad crystallinas potius quam aqueas hanc suffusionem pertinere. Cum enim materiam illam modo extrinsecus dicat, modo anteriori faciei membranæ adhæsisse, quæ vitreo humori, qua parte olim crystallinum exceperat, adhæreret, atque expressè moneat, præter lentem, nihil depressum inventum esse, quam adeo aliam hic possumus membranam intelligere, quam velamenti lentis adversam partem, cui, qua ab aqueo humore alluitur, mucus ille adhæserit? Contra, quam ipse *Morgagnus*, tanquam huc pertinentem, *Wepferi* observationem excitat [v], ea tam parum mihi videtur ad mucosas suffusiones comprobandas posse aliquid facere, ut potius crystallinam à *Wepfero* [x] descriptam fuisse, existimem. Quem enim mucum dicit lenti crystallinæ, e sede sua pulsæ, circumcirca, tum quoque pupillæ, vel potius circa hanc uveæ adhæsisse, quid aliud is fuerit, quam glutinosa illa, crystallini quasi nucleō

[s] Sepulchret. Anatom. Lib. I. Sect. XVIII. obs. 22. De altero exemplo nihil audeo affirmare. *Heisterus* videtur utramque rejicere, aut potius ad eas suffusiones referre, quæ ex humore quodam, contra naturam, sub velamento lentis collecto, fiunt. Diss. de cataract. p. 225.

[t] Epistol. ad *Valsalva* opera XVIII. n. 23.

[u] ibid. n. 24.

[v] ibid. n. 25.

[x] Ephem. N. C. A. II. Cent. 7. obs. 16. p. 29.

nucleo, secundum naturam, circumfusa materia, in quo quidem *Morgagnus* se ipse scribit, opacitatem aliquoties invenisse [y]. Sed unde hanc fuisse mucosam materiam dicemus? Ex aqueo humore fuisse tanto minus dubito, quanto certius est, humida corporis nostri, præsertim quæ non continuo per vasa moventur, sæpe viscosam indolem acquirere [z]. Quodque illa non corneæ quoque ac uveæ se agglutinaverit, neque ad oculi inferiora descenderit, hæc fere credo propterea accidisse, quia partim anterior oculi camera amplior est, quod, ut cum aqueo viscosæ particulæ magis in ea agitentur, efficit atque uveæ varie mobili vix possunt adherere, partim vero tum exhalantia, tum absorbentia vascula in camera posteriore patent, ac lentis velamentum, ubi homo somnum capit, quo tempore viscosæ particulæ quam maxime subsidere possunt, inferior utique oculi pars est. Talem vero mucosam suffusionem adesse, conjectura ductus existimo tum judicari posse, ubi in ægri oculo, cujus aqueus humor tantillum turbidus apparuerit, opacitas inveniatur, proxime post pupillam inæqualis sita, si oculus pollice fricetur, aperiaturque iterum, vix diffluens, etsi inveterata, tamen ad pupillam vix propius accedens.

§. VII.

Sed hæc forte ubi inveterata erit suffusio, membranæ fiet. De quo genere ut nunc quoque dicam, non parum difficile esse opinor ex illis, quæ magno numero de membranæ cataractis observationes habentur, veras indubiasque eruere. Per aqueas vero membranæ cataractas firma omnia compactaque opaca corpora intelligo, quæ in aquei humoris cameris, contra naturam nata, sive impediunt visum, sive omnino tollunt. Et novi quidem ex medentibus nonnullos esse, qui et nullas in anteriore aquei camera cataractas nasci contendunt, & cur non nascantur, rationes varias afferunt [a]. A qua tamen eos sententia recessuros esse persuasum habeo, ubi infra (§. 8. 9.) recensendas observationes legerint. Utque adeo membranæ cataractæ sede, sic quoque natura differunt, aliasque veras membranæ esse videbimus, alias spurias sive carneas. Neque veræ omnes ejusdem generis esse videntur, verum aliæ mobiles, aliæ immobiles. Ab his vero ad observationum examen transeo. Primum igitur ex verarum numero eximendæ erunt, quas *Platerus* [b] dicitur, *Hofmannus* [c], *Rhodius* P 2 (d), &

[y] loc. cit. n. 18.

[z] *St. Yves* loc. cit. p. 252, sqq. ex pure oriri cataractas quasdam ait, quæ fortassis ab his diversæ non fuerint, sigillatim illa, quam describit p. 254. sq. Nihil tamen affirmo, quia observationum nulla in mortuis facta.[a] Vid. imprimis *Brisseau* loc. cit. p. 52 sqq. & quæ contra hunc scripsit, *Woolhouse* loc. cit. p. 41.[b] *Prax.* Lib. I Cap. 7.[c] *Comment. in Galenum de usu Part.* Lib. X. cap. 1.

[*d*], & *Slegelius* [*e*] vidisse. Deinde, quod illam attinet, quam *Woolhoufius* [*f*] in *Gabriele Cocq* vidit, videtur mihi ad crystallinas potius, quam aqueas membranas, pertinere. Neque enim, quam inter iridem, volebat uveam dicere, & ligamenta ciliaria se reperisse cataractam scribit, qualis hæc quidem fuerit, indicavit, & quod crystallinum humorem ait solito antierius convexiorem fuisse, atque a ciliari ligamento quasi solutum, nonne verò inde simile fit, cataractam illam lentem crystallinam fuisse, in aqueum depressam, in quo, quo magis illa sub vitreo condita fuerit, eo magis debuisse vitrei partem, crystallini locum occupantem, convexam reddi? Atque *Woolhoufius* in universon, ubi hanc & quatuor alias membranas, a veteribus descriptas, cataractas, tres a *Bucalto*, unam a *Claytono*, inventas esse dicit [*g*], vix fidem meretur, postquam mala fide egisse in ea, ab *Heistero* ostensum est [*h*], quam in juvene aliquo, post mortem dissecto, *Palsynum* invenisse scripsit [*i*]. Et *Heisteri* sententiæ pondus non leve addit hoc, quod *Palsynus*, ubi membranas cataractas novissime recenset [*k*], a se inventæ non meminit. Defunt etiam *Littrii* [*l*] observationi illa, quæ ad membranam cataractam, in aqueo natam, a crystallini velamento opaco facto distinguendam, requiruntur. Neque enim integrum illum oculum *Academiæ* ostendit, quod ex hujus commentariis [*m*] liquet, neque credi facile potest, oculum hunc diligenter examinasse, quia membranam uveæ adhærentem dicit, lineam unam cum dimidia, a sano crystallino disjunctam fuisse, qui tamen plus, quam dimidiam lineam, ab uvea vix distat. Porro etiam non audeo tribus illis exemplis uti, quæ *Palsynus* [*n*] ait ab *Winslovio* observata esse. Ut enim hoc non urgeam, esse hæc vix tribus verbis a *Palsyno* indicata, an credi potest *Winslovius*, illa exempla in *Academia* non prolaturus fuisse, in qua super hac re olim disputatum erat, aut etiam in *Anatome* sua non commemoraturus? Accedit *Winslovium* in *MSS.* Prælectionibus, quas habeo, ubi crystallinarum cataractarum exempla protulit, membranas fateri ex inflammatione oriri posse. Paulo aliter videtur de duabus illis a *Geislero* [*o*] observatis atque descriptis judicandum esse; Nam de sex membranis cataractis, quas ipse, *Palsyno* memorante [*p*], viderit,

[*d*] *Observ. Medic. cent. I. Obs. LXXXI.*

[*e*] *Vid. Ephem. N. C. cent. I. & II. Obs. 199. p. 434 sqq.*

[*f*] *loc. cit. p. 23. Conf. S. Yves réponse à une lettre critique p. 15 sqq.*

[*g*] *ibid. p. 232.*

[*h*] *Vindic. p. 146. §. 76.*

[*i*] *loc. cit. p. 245.*

[*k*] *Anatom. chirurgic. Tom. I. p. 388. Par. 1734. 8.*

[*l*] *Hist. de l'Acad. des Sc. A. 1707. p. 28 sq.*

[*m*] *Ann. 1707 p. 659.*

[*n*] *loc. cit.*

[*o*] *Vid. Geisleri Epist. ad Le Cerf in Woolhoufii Dissertat. p. 285. sq. & Act. Breslau. A. 1718. p. 874. sq.*

[*p*] *loc. cit.*

viderit, equidem nihil novi. Utque de duabus illis non dubitarem, si inventæ in oculis fuissent, curationem per acum non passis, atque & nunc ægre dubito, quoniam testes ea res habuit, fide dignissimos, credere me tamen, nihil in ea re erratum fuisse, non finit hoc, in diuturna, difficillimaque curatione crystallinum acu non dimotum fuisse, imo ne quidem læsum; quod quam validum argumentum sit, liquere ex illis experimentis licet, quæ, *Lanciso* [q] duce, a Romano chirurgo, *Valsalva* [r] jubente, a *Benevolo* capta sunt, quibus illa Præsidis addo, in quibus omnibus factum est, ut acu ad cameram aquei posteriorem demissa, crystallinus læderetur atque etiam e sede sua dimoveretur. Sed hæc quidem de dubiis observationibus.

§. VIII.

Nunc vero ad veras observationes veniamus, & primum ad illas, quæ veras membraneas nobis suffusiones sistunt. Videntur autem tres, a *Lanciso* factæ, observationes huc pertinere, quas *Heisterus* memoravit [a]. De quibus equidem profus non dubitarem, nisi *Lancisium* ex *Morgagnio* [b] intellexissem, novo, de crystallinis nempe cataractis, dogmati parum favisse, & ita quidem illa exempla descripta haberentur, ut *Lancisium* plane constare posset, cataractas illas membraneas, a velamenti lentis ad-versa lamina obscurata, distinxisse. Et hoc quidem credi posset in alio homine fortasse factum non esse, in quo simul crystallinus humor resolutus inventus fuit. Suspicionem nobis movere etiam hoc posset, quod *Lancisius* ipse harum observationum ne verbo quidem in suis scriptis meminit, quod tamen eo magis existimari potest facturum fuisse; quo magis ipse veterum in hac re opinioni addictus fuit. Sed hæc quidem non eo animo protuli, ut has *Lancisi* observationes plane dubias redderem, verum potius ut, quam parum aptæ, ab exercitatissimis viris, de membraneis cataractis, factæ observationes sint, ad illos, qui novo sic dicto dogmati favent, de hoc, quod cataractæ quædam vere membranæ sint, convincendos. Neque aptior, etsi vera, ea observatio fuerit, quam *Henckelius* [c], se scribit Parisiis, in militis cujusdam oculo, fecisse, cujus pupillam membrana ad duas tertias occluserit. Cum enim vir clarissimus de hoc nihil addiderit, an non ille oculus olim cataractæ per acum curationem sit passus, suspicari utique licet, membranam illam particulam lentis velamenti fuisse, quod per acum disruptum, & opacum deinde factum,

P 3

[q] Vid. *Morgagnus* Epist. ad *Valsalvæ* Opp. XI X. n. 22.[r] Vid. *Morgagnus* ibid.[a] *Vindic.* p. 206. sq.

[b] loc. cit. n. 22.

[c] *Observat. med. chirurg. Collect.* II. p. 60.

tum, se pupillæ oræ agglutinaverit. Quod si etiam hoc non fuerit, *Henkeli* tamen fortasse illum casum in vivo homine vidisse, quem *de la Peyronie* [d] in mortuo invenerit, velamenti lentis per suppurationem separati uvæque adhærentis. Quibus suspitionibus ipse occasionem attulit eo, quod de reliqua ægri oculique ejus conditione nihil, neque membranæ talis cataractæ diagnosin, addidit. Dubius quoque hærerem, ad quam speciem illam ab *Hovio* [e] inventam referrem, nisi in iconis, quam dedit, explicatione monuisset, non totam se cataractam, sed frustulum tantum illius exhibere. Certissima omnium videtur Angli chirurgi *Benedicti Duddell* [f] observatio esse, quam in oculo fecit. Apparuit autem in camera aquei humoris anteriore natans quasi, & pupillam ex parte occcludens pellicula, quam ubi chirurgus, cornea incisa protrahebat, huic adhære deprehendit. Ex quo æque atque ex vehementi cornæ inflammatione prægressa, quam etiam levis suppuratio sequuta est, pelliculam illam collegit summam tunicæ hujus laminam esse, quæ per suppurationem secesserit.

§. I X.

Reliquæ observationes ad cataractas membranæas spurias sive carneas attinent. Harum per sectionem inventarum primum exemplum, quantum novi, id est, quod *Lowerus* [a] ex equo descripsit. Alterum, quod *Woolhousius* [b] vidit, minus certum est, vidit enim in vivo homine, neque tamen video, ad quam aliam speciem cataractæ referri queat. Vidit autem tres, ut scribit, suffusiones, ad iridis oram ita fitas, ut hinc quasi fibrilla quadam adhærent, illinc libere in aqueo humore fluctuantes, ut, qualis in magna luce est, angustiores pupillam omnino, diffusam in tenebris ex parte clauderent, tumque adeo homini videndi aliquam facultatem concederent. Præter hæc duo exempla, nullum mihi satis idoneum apud recentiores auctores occurrit, quod in medium afferri possit. *A Littrio* enim allatum, quod sere videtur *Heisterus* [c] credere, ex hoc genere fuisse, si aliter aquea, non crystallina cataracta fuit, inter veras potius membranæas pertinet, quam spurias. Quamque *Wepferus* [d], in dextro canis oculo, vidit, & quam scio a nonnullis ad hoc genus quoque referri, ne quidem aquea simpliciter fuisse credenda est, nedum spuria mem-

[d] Hist. de l'Ac. R. des Sc. An. 1722. p. 23.

[e] Vid. Act. Erud. Lips. A. 1703. Mens. Mai. p. 222 sqq. Fig. 8. F. De veritate observationis dubitandi occasionem dedit hoc, quod in altera Dissertationis suæ editione observationem & figuram omisit, etsi aliquoties in toto libello cataractarum membranæarum meminit.

[f] loc. cit. p. 102.

[a] Transact. Philos. No. 32. p. 613.

[b] loc. cit. p. 232.

[c] De cataracta Tract. p. 156.

[d] loc. cit.

membranea fuerit. Fuisse tamen & ab aliis visas, etsi in cataractarum numero habitæ non sunt, ex *Duddello* [e] apparet, qui, quod cataractam aqueam membraneam spuriam nominavi, contendit a *Galeno* [f], diatafin vel ectasin dici, tumque & ortum ejus exposuit, & curandi per acum curationem. Igitur membranæ, aquei humoris, cataractæ aliæ veræ sunt, aliæ spuria. Possè vero & has & illas aliter, quam fere creditum fuit, etiam in anteriore camera esse, ex *Woolhousii* & *Duddelli* [g] exemplo liquet, nisi *Woolhousius* [h], quemadmodum probabile est, errore Gallis familiari, per iridem faciem uveæ averfam intellexit. Contra etsi membranæ aqueæ cataractæ etiam in mobiles possunt & immobiles dividi, tamen id non debet, etiam de spuris, quæ omnes mobiles sunt, cum ex veris aliæ mobiles sint, ut illa a *Duddello* proposita, aliæ, ac forte quamplurimæ, immobiles.

§. X.

Spuria vero, quas dixi cum eo morbo convenire, quem *Galenus* diatafin aut ectasin dixerit, uveæ quædam excrementiæ sunt, quæ, ut in cunctis corporis humani partibus, sic præcipue ex caruncula lacrymali, & conjunctiva nascuntur, sive per diurnam lippitudinem vexata, atque continui levem aliquam solutionem passâ, sive per collyriorum pulverulentorum abusum. Uveam vero non aliter, ac externas oculi partes inflammari, notissimum est; Neque obscurum erit, si duæ pluresve tales excrementiæ nascuntur, quod utique accidere & natura causæ, & *Woolhousii* exemplum probat, pupillam debere occludi posse, minus vero, si una, quæ quidem pterygii in modum crescere potest, vix autem panni. Atque ex his de causa atque natura hujus cataractæ propositis, omnis ejus diagnosi patet, atque pupillam conjicio & inæqualem esse debere, & parum mobilem. Paulo aliter cum veris membranæ comparatum est, quas tamen omnes quoque existimo, quamvis non uno modo, ex inflammatione nasci. Non raro enim uveæ quædam, & processuum quoque ciliarium, velamentique lentis præcedere læsio debet, ex quibus, per inflammationem, tumidis factis, atque per affricatum leviter excoriatis, gelatinosus quidam succus utrinque exsudabit, qui sensim sicciior factus tales, quales in pectore sæpe ac ventre post inflammationes invenimus: membraniformes concreciones producet [a]. Ejusmodi autem pelliculas rarius se, nisi a latere, debere pupillæ opponere, is probe intelliget, qui ex uvea potius, quam ex velamento lentis, excrefcere posse, animo comprehendit.

Alia

[e] loc. cit. p. 104 sq. & p. 225.

[f] *Introduct.* cap. 27.

[g] loc. cit. p. 102.

[h] loc. cit. p. 232.

[a] *Conf. Morgagnus* loc. cit. *Epist.* XIX. n. 10.

Alia debet earum concretionum natura esse, quæ ex aqueo humore ita mutato fient, ut, vel tenuissima parte resorpta, & nulla nova per arteriolas affluente, vel his ipsis patentioribus factis succumque gelatinosum emittentibus, in telæ cujusdam modum concresecant. Et hanc puto cum uvea debere, in arteriolarum illarum oculis, concresecere, & nullam proinde, ex hoc genere, membraneam cataractam omnino liberam esse [b]. Ex quo genere si quis eas esse debere dixerit, quæ, post interiorum partium inflammationes, etiam leves, sed sæpius redeuntes, sic natæ sint, ut, vel paucis diebus, perfectæ fiant, & a primis initiis, proximo post pupillam loco, appareant, hancque vel immobilem, vel parum mobilem & inæqualem faciant, falsus in diagnosi hujus morbi non erit. Poterit etiam illas ex aquei concretionem ortas a reliquis distinguere, modo ad colorem, qui in illis obscurior, atque ad splendorem attendat, qui in his aliquis, in illis nullus esse solet. Neque necesse erit, *Duddelli* [c] observatione proposita, de notis dicere, per quas veræ membranæ cataractæ anterioris cameræ, ab illis posterioris cameræ distinguantur.

§. XI.

Hactenus de aqueis cataractis. Ex crystallinis aliæ in lente ipsa consistunt, quas equidem in posterum veras crystallinas nominabo, aliæ in velamento lentis, quibus commode membranearum nomen imponi potest, aliæ, quæ in utraque parte sunt, mixtæ crystallinæ erunt. Quod enim supra (§. VI.) de liquore dixi, lentem ac velamentum intercedente, etsi ipsum corrumpi posse, non dubito, tamen solum corrumpi posse, ut neque lens, neque velamentum ejus sit vitiatum, vix credo. Veræ autem crystallinæ cataractæ, quæ frequentissime occurrunt, etsi permultæ earum species sunt, tamen ad solidas possunt liquidasque reduci. Lentem enim, dum opaca fiat, in cadaveribus factæ observationes probant sive solvi, sive solidam magis fieri, aut saltem manere. Quorum etsi istud frequentissimum est, ut ad id probandum supervacaneum foret, ex auctoribus collecta exempla proferre, sæpe tamen modo totam lentem, modo nucleum ejus saltem indurari sciendum est, aut non induratum, opacum reddi, modo nucleo circumfusam gelatinosam substantiam. Plura enim exempla lentis, in totum obsecuratæ, invenio, quæ in oculo, curationem per acum non passo, reperta sint. Poterit igitur alterum ex illis huc referri, de quibus *Petitus Medicus* cum *Brisseau* observationes communicavit, [a] id, quod in *Burdeloti* oculo dextro vidit *Mareschallus*, [b] in viri cujusdam oculo *Antonius*,

[b] Tales cataractas plane negat *S. Poes* loc. cit.

[c] loc. cit. p. 102.

[a] loc. cit. p. 162.

[b] Apud *Brisseau* loc. cit. p. 154.

Antonius, [c] atque primum ex iis, quæ *Heisterus* [d] observavit, quibus *Morgagnii* [e] observationes addi possunt. Lentis autem in nucleo tantum vel opacæ factæ, vel etiam induratae exempla *Petitus*, [f] *Platnerus* [g] atque *Morgagnus* [h] habent, tantaque interdum aut nuclei, aut totius, ut videtur, lentis durities inventa est, ut vel esset lapidea, vel ad lapideam proxime accederet. Ejusmodi autem lentes *Petitus*, [i] *St. Yves*, [k] *Morandus*, [l] *Nicolai*, [m] & *Druddell* [n] observarunt. Plura earum suffusionum exempla sunt, in quibus gelatinosa lentis substantia, vel quasi cortex, ita opacus factus est, ut ad nucleum opacitas vix perveniret. Ejusmodi exempla fuerunt a *Wepfero*, [o] *Antonio*, [p] *Brisseau*, [q] *Kulmo* [r] atque *Morgagnio* [s] annotata. Atque si vera est eorum opinio, qui, quod lentem inveniunt nullam cum velamento suo per vasa nexum habere, nutritionem lentis volunt per illam aquulam fieri, quæ ipsam circumfluens videtur ex interiore velamenti facie, non aliter, quam cavitatem corporis nostri quamcumque humectans vapor, exhalare, sive nucleus lentis opacus factus sit, sive gelatinosus illius cortex, videtur debere is liquor deficere, aut saltem inspissari, vel plane corruptus esse.

[c] loc. cit. Observ. III. p. 123. addi quoque potest Observ. IV & V. quamvis enim observatio in oculis facta fuerit, in quibus olim curata cataracta fuit, hoc tamen, quod fere æqualis per totum opacitas fuit. credere facit, totam opacam fuisse, quando deprimebatur.

[d] Tract. de cataracta p. 16.

[e] loc. cit. Epist. XVIII. n. 27. 28. si enim ex parte tantum opacas invenisset, addidisset. Adde observationem *Meryi* Mem. de l'Acad. Par. 1707. p. 664. & *Kulmi* in Act. Bresl. 1724. Mens. Mart. p. 220.

[f] Apud *Brisseau* p. 160. Conf. Mem. de l'Acad. des Sc. A. 1728. ubi æque atque in aliis scriptis contendit, obscuritatem lentis propemodum semper tantum in nucleo esse.

[g] In progr. quo anat. publ. indixit. A. 1736. Præfès sectioni hujus sceminae adfuit, in cujus oculo hæc cataracta inventa est. Vidit lentem in superficie quasi erosam.

[h] loc. cit. Epist. XVIII. n. 18.

[i] Apud *Brisseau* p. 162.

[k] loc. cit. p. 251. adde *Mery* Mem. de l'Acad. 1707. d. 664.

[l] Apud *Henckelium* in Diff. de catar. crystall. p. 11.

[m] Comment. MSS. ad *St. Yves* p. 251.

[n] loc. cit. p. 108. 115. Nulla tamen mortuorum exempla adduxit, in quibus hoc viderit.

[o] Eph. N. C. A. II. cent. 7. Obs. 16. p. 29. dicit enim, qua parte mucus non fuerit, lentem diaphanam fuisse.

[p] loc. cit. p. 273.

[q] loc. cit. p. 163. sq. Observationes tamen ex vivis desumptæ sunt. Adde etiam *Heisterum* Tract. de catar. p. 56.

[r] Act. Breslau. A. 1724. Mens. Aug. p. 219.

[s] loc. cit. n. 18.

Tom. II.

Q

esse. [z] Hoc tamen ita fuit a *Petito* [u] negatum, ut se nulla suffusionem vidisse scriberet, quæ non naturali illo liquore cingeretur. Est autem natura lentis nimis parum nobis cognita, ut, quæ debeant ex defectu liquoris, præter opacitatem, in lente mutationes fieri, possit determinari. Verò tamen non absurdum est, gelatinosam substantiam, præcipue si spissior liquor factus sit, tenacis mucii in modum, velamento lentis adhærere debere. Potest hoc a *Wepfero* [x] facta observatione quodammodo comprobari, qui lentem vidit, extra capsulam suam positam, per gelatinosam substantiam, tanquam mucum, cum uvea quasi conglutinatam esse. Quod si acciderit, hoc quidem fieri debere existimo, ut lens fila quædam appendiculasque habere videatur, quibus, ubi deprimitur, velamento suo adhæreat. Hujus generis probabiliter illæ cataractæ fuerint, quas *Antonius* [y] dixit, appendiculas habere, quasque *St. Yves* [z] filamentosas (*filandreuses*) nominat. *Antonius* enim in lentibus, suffusione affectis, post mortem examinatis, præter appendiculas, duas crystallini humoris substantias vidit [a]. Forte etiam *Antonius* aliquando in vivis id vidit quod, conjectura ductus, proposuit olim *Hammenannus*, [b] & paulo aliter *Blancardus*. [c] Quas vero post mortem appendiculas vidit, videntur per acum factæ esse, per quam nempe crystallini glutinosa substantia, aut velamentum, aliquantum discerpta fuerant. [d] Aliæ est a corrupto humore oriundarum suffusionum ratio. Ex quarum genere probabiliter illæ fuerint, quæ purulentæ & caseosæ, & multo magis quæ lacteæ nominantur, & quæ omnes proinde communi cysticarum nomine comprehendi possunt [e]. Neque vero me fugit, has tantum non omnes vulgo existimari, inflammationis suppurationisque prægressæ effectus esse [f]. Quæ cum in lente ipsa fieri vix possint, in

[t] Itaque causam opacitatis in defectu hujus liquoris posuit *Morgagnius* *Advers. Anat.* VI. p. 90.

[u] *Lettre contre Mr. Hecquet.* p. 17.

[x] loc. cit.

[y] loc. cit. p. 128. *Brisseau* dixit molles fila habere p. 197.

[z] loc. cit. p. 259.

[a] loc. cit. *Obs.* IV. & V.

[b] *Act. Hafn.* Vol. V. *Obs.* VI. p. 21

[c] *Institut. chirurg.* Part. II. cap. 8.

[d] *Vid. Brisseau* loc. cit. p. 121.

[e] *Vid. B. Platnerus* *Instit. chir.* §. 1308 p. 889. Cysticæ cataractæ nomen oculo Gallis in usu esse, *Doddellus* scribit loc. cit. p. 193. cum *Woolbousius* contra dicat Anglis ita dici, scilicet *bagg* - cataractes loc. cit. p. 49. Certe non memini in Gallo aliquo scriptore nomen cataractæ *Kistiqué* invenisse. *S. Yves* tamen dicit, cataractas aliquando inveniri, quæ non sint, nisi sacculus, pure plenus loc. cit. p. 310.

[f] Olim quidem distinguebant lacteas & caseosas cataractas a purulentis, ut *Antonius* fecit. loc. cit. p. 141. & p. 245. Credebant etiam illas prioris generis esse immaturas cataractas. quæ sententia fuit a *Paræo* proposita, *Oper.* Lib. XVI. Cap. 22. & fortassis primum ab *Heistero* refutata in *Ephem. N. C. A.* 1716. Cent. III. & IV. *Obs.* 197. p. 471. Recentiores auctores videntur fere non distinguere, sed potius omnes a suppuratione provenire existimare. *Vid. Doddellus* loc. cit. p. 103. & 192. *Henckelius* *Obs. Collect.* II. p. 62. sqq. & maxime *B. Platnerus* loc. cit.

velamento contra lentis etiam debeant, quid magis necesse fuerit, in suffusionis curatione per acum, fieri, quam, lente depressa, velamentum corruptum apparere? Quod quamvis videatur ab *Heistero* [g] observatum fuisse, atque *Sharpus* quoque contendat [b], tamen in illis exemplis harum suffusionum, quas Præses curari vidit, nunquam observare aliquid potuit, ex quo velamentum vitium contraxisse apparet. [i] Quodque lens, vel ad primum acus ictum, e sede sua dimota fuit, id credere ipsum non sivit, cum lente fuisse etiam velamentum remotum. Ut vero in hisce suffusionibus sæpe lens tota solvitur [k], ita etiam non raro lentis nucleo circumfusa gelatinosa substantia, qualis hic Lipsiæ fuit à *B. Platnero* [l] observata, ex quo colligi posse videtur, ex lacteis cataractis fortassis nonnullas esse, quæ tantum in turbido facto, lenti circumfuso liquore consistunt.

§. XII.

Altera classis suffusionum crystallinarum ea est, quæ membraneas comprehendit, quarum aliæ adversæ dici possunt, aliæ averse, prout nempe vel adversam velamenti lentis partem occupant, vel contra averfam. Ex his longe frequentiores esse debere, quæ, quod ante lentem est, velamento insident, tum exempla docent, tum quoque diversa utriusque partis constitutio ostendit [a]. Est vero de adversæ velamenti partis opacitate aliter judicandum, si in mortuis facta experimenta respicimus, aliter si in vivis factas observationes, aut ex natura partis & analogia ductas conjecturas. Ad has igitur referenda erunt, quæ de turbidatione in crassationeque arachnoideæ tunicæ, quæ a velamento lentis non differt, ex *Arculano*, de in crassatione & cicatricibus ejusdem, ipsaque abscedente ita, ut in pupulam attollatur, ex *Molinetto*, *Morgagnus* [b], protulit, neque alia eorum.

[g] Loc. cit. Conf. *Henckelius* Diff. ci. . 29. 31.

[b] Operat. de chirurg. p. 308.

[i] An velamentum in illo casu cysticæ suffusionis vel lacteæ opacum inventum sit, quod vidit *Valsalva* apud *Morgagnum* Epist. XV III. n. 17. incertum est. Addidisset tamen, puto, *Valsalva*, si fuisset. In tribus *Antonii* exemplis non fuit. p. 196. fgg.

[k] Tales fuerunt, saltem in mortuis, visæ *Heistero* loc. cit. & *Valsalva* loc. cit.

[l] Vid. Progr. ad Anat. A. 1736. Similem in milite olim vidit *Brisseau* p. 119. fgg.

[a] *Ferrenus* hanc partem velamenti opacam reddi unquam, negat loc. cit. p. 39. ubi enim ad glaucoma referat, quod *Henckelius* scribit, Obs. l. c. p. 58. non invenio. Diversitas tum in hoc esse videtur, quod nempe per hanc partem velamenti, ejusque vascula, nullus ad lentem succus venit, tum quod adversæ velamenti parti alia membrana superaddita est, si non a processibus ciliaribus orta tamen cum his nexum habens, ut proinde facilis ad velamentum inflammationis transitus.

[b] loc. cit. Epist. XV III. n. 19.

eorum ratio fuerit, quæ hac re *St. Yves* [c], *Ferrenus* [d] atque *Duddellus* [e] habent, de cuius opinione paulo post dicam. Qui de velamenti lentis opacitate sententiam, per experimenta, in mortuis facta, comprobaverit, nullum ante *Morandum* novi, qui & *Regii* chirurgi *de la Peyronie* observationem addidit [f], etsi utriusque observatio videtur ad mixtas pertinere. Post hos exercitatissimos viros similem observationem *Santorinus* [g] publicavit. Ex quibus observationibus probabile fit, velamentum lentis ut plurimum ita opacum reddi, ut tamen lentem comprehendat, sive totum opacum sit factum, sive candidis tantummodo striis obcuratum, quod ante *Santorinum*, & *Valsalvam* [h] fortassis, qui in mortuo vidit, videtur *Molinettus* [i] per conjecturam adsecutus esse. Solus *de la Peyronie* vidit hoc velamentum per suppurationem à lente abscedere, quod tamen fortasse sic viderit, ut, quæ ab ipso velamento abscesserat, ejusdem exteriorem laminam pro toto velamento haberet. Quod suspicari me non tam *Duddellus* [k] facit, aut *de la Faye* [l], quam natura inflammationis, quæ inter velamenti laminas orta, si, gravior facta, in suppurationem desinat, rumpi potius velamentum destruique lentem faciet, quam velamentum à lente abscedere, si levior, ut tamen suppuratio fiat, abscedere tamen longe facilius sive à retina, sive, quod fere credibilius est, à processibus ciliaribus superinductam laminam faciet. Neque alia probabiliter suffusio fuerit, quam, tanquam pelliculam, à lentis superficie abscedentem, non vivam in cadaveribus, sed fictam descripsit *Charrierius* [m], & post hunc alii. Quæ vero tam rara est velamenti anterioris obscuratio, ut, qui in cataractæ naturam præ omnibus aliis inquisivisse videtur, *Petitus* [n], negaret velamentum ipsum vitari, ea debet longe rarius, aut fere nunquam, in parte velamenti averfa accidere. Neque ullum ejus in mortui corpore inventæ exemplum apud Auctores lego, nisi fortassis huc illud pertineat, quod *Brisseau* [o] habet, & quod dici-

[c] loc. cit. p. 241. Conf. *Henckelius* *Obs. Collect.* II. p. 69. sqq.

[d] loc. cit. p. 40.

[e] loc. cit. p. 121.

[f] *Hist. de l'Acad. R. des Sc. A.* 1722. p. 22.

[g] *Observ. Anat.* c. IV. §. IV.

[h] *Dissertat. Anat.* II. n. VI.

[i] *Dissert. Anat. Pathol. Lib. IV. cap. VI.* p. 158. Annon huc referenda fuerit observatio *Morandi* loc. cit. p. 23. Dicit se duo quasi fila vidisse super cataractam producta, orta ex processibus ciliaribus separatis.

[k] loc. cit. p. 121.

[l] *Remarques sur Dionis* p. 555.

[m] *Operat. de chirurg.* p. 220. Refutarunt hanc sententiam, præter *Albinum* & *Heisterum*, quos citat *Morgagnus* loc. cit. *Epist. XVII.* n. 19. *Brisseau* p. 35. *Antonius* p. 115.

[n] *Mem. de l'Acad. Roy. des Sc. an.* 1730. p. 634.

[o] loc. cit. p. 154. sqq.

dicitur *St. Yves* [p] vidisse, tantaque membranæ hujus subtilitas est, ut vel nullam videatur opacitatem contrahere posse, vel non aliam, quam quæ cum vitrei humoris opacitate conjuncta sit. Debere etiam opacitatem adversæ velamenti partis, quæ scilicet cum lentis ipsius vitio conjuncta non sit, rariorem esse, tum superius adducta exempla docent, tum quæ de lentis ipsius nutritione per velamentum scimus.

§. XIII.

Mixtum illud suffusionis genus dixi, in quo, cum lente, velamentum opacum factum est, quod tamen ut non unicum genus suffusionum crystallinarum sit, quæ videtur chirurgi Galli *Daviel* [a] opinio esse, ne quidem frequentius eo est, in quo sola lens vitium contraxit, quod quisque potest ex iis discere, quæ in suffusionis, per acum facta, curatione adparent. Mixti autem generis suffusionum exempla ea sunt, quæ *Brisseau* [b], & apud hunc *Petitus* [c] atque *Santorinus* [d] habent. Quæ enim, etsi in vivis observata, *Antonius* [e] atque *Daddellus* [f] in mortuis *Henckelius* [g] habet, ea quidem videntur ad illas potius suffusiones referenda esse, in quibus ex adhærentis olim velamento, jam vero depresso lentis, gelatinosa substantia aliquid, aut quasi mucii relictum fuit. Dubitari etiam potest, annon ejusdem generis fuerit ea, quam *Valsalva* [h] vidit. Quales suffusiones interdum, post crystallinarum verarum curationem, superesse, aut etiam per mucum, ex velamento exfudantem, fieri, tam parum nego, ut dubitem potius, annon à *Morando* [i] visæ maculæ, & à *St. Yves* [k] observatæ membranæ, ex pure ortæ, suffusiones, huc spectent, contra frequentissimas esse, ut propterea velamentum nunquam non, simul cum lente, deprimi debeat, quod *Daviel* [l] scripsit, id, tum propter raritatem observationum, credibile vix est, tum quia, in *Antonii* exemplo, relicta macula, post curationem, ex parte deleta fuit. Præses tamen vere mixtæ cataractæ singulare aliquod exemplum in vivæ femi-

[p] Mem. de l'Acad. Roy. des Sc. an. 1722. p. 23.

[a] Mercur. de France Juill. 1749. p. 214. sqq.

[b] loc. cit.

[c] ibid. p. 162.

[d] loc. cit. §. V.

[e] loc. cit. p. 251. & 269. Obs. III.

[f] loc. cit. p. 188.

[g] Diss. de cataracta crystallina p. 31.

[h] Dissertat. Anat. II. n. 17. conf. *Morgagnus* Epist. XVIII. n. 19. 25. & *Petitus* in Mem. de l'Acad. Roy. des Sc. an. 1730.

[i] Apud. *St. Yves* reponse à une lettre p. 17. sq.

[k] loc. cit. p. 13.

[l] loc. cit. p. 215.

feminæ oculo, olim Parisiis vidit. Fuerat ipsi olim lens, propter suffusionem, ita depressa, ut, ex velamenti adversa parte, magna quædam particula esset, ex medio, lacerando ablata. Quæ in ambitu relicta pars erat, fluctuans paululum in aqueo, opacitatem contraxerat, etsi tam lente, ut, quamvis, quo tempore videbat, jam aliquot anni elapsi essent, aliqua tamen velamenti pelluciditas superesset. Tenebat etiam opacitas aliqua illam vitrei partem, quæ in locum lentis successerat, præterquam quod videretur totus vitreus vitium habere.

§. XIV.

His suffusionum generibus singulis quoque suæ notæ sunt, per quas in vivis debent medentes distinguere. Quæ igitur lentem ipsam adficiunt, nisi, quod perraro fit, subito oriuntur, quasi ex flocculis concresecunt, ubi oculus fricatur, à se invicem recedentibus, neque proxime post pupillam positus, atque in corpus crassum, & quasi sphericum coeuntibus. Ubi concrevit suffusio, ut plurimum æqualis per totam lentem, opacitas adparet, etsi interdum per lineas aliquot nigricantes, huc illuc varie ductas, quasi divisa est, &, nisi aliud oculi vitium, ut amaurosis, cum suffusione conjunctum, semper aliquis lucis sensus in ambitu superest. Longe aliter cum illis est, quæ in velamenti adversæ partis opacitate consistunt. Ut enim de hoc non dicam, quod tamen frequentissimum est, hoc genus cataractarum ex inflammatione oculi interna nasci, primum in loco pupillæ adeo propinquo fit, ut vel in hac ipsa fieri videatur; deinde quæ ab initio striæ, vel etiam maculæ, quod tamen rarius, fiunt, sub oculi frictione immobiles manent; videntur etiam semper in eadem sede, atque in plano quodam positæ esse, neque adeo ad pupillam accedere propius. Sed hæc quidem earum notæ sunt, in quibus velamentum non abscedit. In quibus contra abscedit, illæ debent semper ex inflammatione prægressa & prætenus nasci, debent etiam solito convexiores esse, & ab initio totæ aliquantum mobiles, & paulo post cum immobilitate pupillæ conjunctæ, cum qua nempe concresecunt. Tandem vero mixti generis suffusiones sunt illæ, quæ, proxime post pupillam positæ, admodum crassæ sunt, nullum omnino, qualis à velamento sano alias est, splendorem habent, &, præterquam quod pupilla prorsus immobilis non est, quodque nihil præcessit, quod poterat amaurosin facere, ne minimus tamen lucis sensus in oculo est. Quibus signis ut perfectam ejusmodi suffusionem distinguimus, ita non difficile erit, ex antea propositorum signorum collatione, intelligere, quando ejusmodi cataracta formetur.

§. XV.

Superest, ut de illis suffusionibus dicam, quæ ex crystallinis aqueif-
que

que compositæ sunt. Qualemcumque vero suffusionum causam ponamus, facile erit, animo comprehendere, posse compositas ejusmodi cataractas nasci. Debet tamen longe frequentius accidere, ut aqueæ cataractæ, sive viscida fuerit, sive membranæ, crystallina superveniat, quam contra. Cum enim ab iisdem fontibus promanent ad crystallinam lentem pertinentes, atque in aqueum patentes humidorum rivuli, an poterit facile in his, tanquam majoribus, obstructio fieri, aut etiam viscidus humor per eos ferri, præterquam quod in humidorum per illos motu aliquid mutetur? Atque si in aqueo humore mucus ortus fuerit, qui, super velamento lentis, in membranæ speciem concreseat, quid quæso impediet, quominus idem in facie velamenti averfa fiat? Siquidem inter hanc quoque ac lentem aqueus aliquis humor est. Ex omnibus vero, quæ ab auctoribus recensita habentur, suffusionum exemplis, nullum est, quod ad hoc genus cataractæ referri queat, præter illud, quod *Morgagnus* habet, quodque cum *Alpago* medico examinavit †. Nullum prorsus invenio inter illa, quæ de cataractis membranæ aqueis paulo ante proposui. Videtur autem ejusmodi suffusio tum maxime nasci debere, ubi ictus, oculo illatus, in uvea inflammationem excitavit, quæ in suppurationem abiit. Qui enim ictus potest tantam in uvea mutationem facere, cur non is queat crystallinam lentem ita contundere, ut, vasculis obstructis, ipsa opaca fiat? Et hanc quidem suffusionem non difficile erit à reliquis distinguere, sive crystallina, ut fere debet fieri, post aqueam oriatur, sive hæc post illam. Cum enim aquea membranæ vix unquam totam pupillam tegat, crystallina poterit, vel oculum intuenso, dignosci, vel ex perfecta cæcitate dijudicari, qualem aquea membranæ vix facit. Poterit tamen ita, ut, an vera crystallina sit, an membranæ, incerti maneamus.

CAPUT II.

De vulgari suffusionem acu curandi ratione.

§. I.

Vulgarem igitur suffusionem per acum curandi rationem exposituro, non nisi ea tangere constitutum est, quæ in ipsa curatione fiunt, non quæ præcedunt. Neque etiam seorsim de illis erroribus agam, quos ii committunt, qui non, nisi membranæ cataractas, admittunt, quas in aquei humoris posteriore camera collocant. Fuerunt enim à recentiorum plerisque, ac sigillatim à *Petito* medico sic patefacti, ut, quæ vere addi possint, non videam. Qui vero crystallinas tantum cataractas esse

† loc. cit. Epist. XVIII. n. 22. sqq.

